

Sinichi Suzuki 1898-1998

Η συμπλήρωση ενός χρόνου, στις 26 Ιανουαρίου, από τον θάνατο του βιολονίστα και δάσκαλου του βιολιού Σινίχι Σουζούκι, δίνει στο *Τετράδιο* την αφορμή για μια αναφορά στη ζωή και το έργο του.

Ο Σινίχι Σουζούκι ήταν βιολονίστας, δάσκαλος, φιλόσοφος και ανθρωπιστής ο οποίος τα τελευταία πενήντα χρόνια επηρέασε σοβαρά την μουσική εκπαίδευση στη χώρα του αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο.

Απώτερος στόχος του ήταν να βοηθήσει τα παιδιά να πραγματοποιήσουν τις ικανότητές τους ως ανθρώπινα όντα. Όπως ο ίδιος έλεγε, κύριος σκοπός του δεν ήταν η διδασκαλία της μουσικής αλλά η δημιουργία καλών και ευγενικών ανθρώπων. Υποστήριζε ότι εάν ένα παιδί ακούει ωραία μουσική από την ημέρα της γέννησής του και αργότερα μάθει να την παίζει και το ίδιο, αναπτύσσει ευαισθησία, πειθαρχία και αντοχή. Η θεωρία του τρόπου της διδασκαλίας, τον οποίο ανέπτυξε, βασίζεται στην ιδέα ότι η μουσική ικανότητα δεν προέρχεται από έμφυτο ταλέντο αλλά είναι μια ικανότητα η οποία μπορεί να καλλιεργηθεί. Οποιοδήποτε παιδί που έχει κατάλληλα εκπαιδευτεί μπορεί να αναπτύξει μουσική ικανότητα ακριβώς με τον ίδιο τρόπο που οποιοδήποτε παιδί αναπτύσσει την ικανότητα να μιλά τη μητρική του γλώσσα. Το δυναμικό του κάθε παιδιού, που είναι πραγματικά απεριόριστο, μπορεί να διαμορφωθεί ανάλογα με τον τρόπο που ανατρέφεται και καλλιεργείται. Η γνώμη αυτή του Σουζούκι και η μέθοδος την οποία ανέπτυξε έχει πλέον αγγίξει χιλιάδες δασκάλους, παιδιά και οικογένειες σε όλο τον κόσμο.

Βιογραφικά στοιχεία

Ο Σινίχι Σουζούκι γεννήθηκε στη Ναγκόγια της Ιαπωνίας στις 17 Οκτωβρίου του 1898. Μεγάλωσε μέσα στο εργαστήριο του πατέρα του ο οποίος ξεκίνησε σαν κατασκευαστής Ιαπωνικών έγχορδων οργάνων, αργότερα βιολιών και αργότερα ίδρυσε την μεγαλύτερη εταιρία κατασκευής βιολιών στην χώρα του. Από το 1921 έως το 1928 σπούδασε βιολί στην Γερμανία με τον Karl Klinger και όταν γύρισε στην Ιαπωνία ίδρυσε μαζί με τα αδέρφια του ο *Κουαρτέτο Σουζούκι* και αργότερα την *Ορχήστρα έγχορδων του Τόκυο* οπότε, σαν διευθυντής της, έκανε γνωστή τη μουσική Μπαρόκ στο Ιαπωνικό κοινό.

Το 1933 συνειδητοποίησε ότι παιδιά όλων των εθνικοτήτων εύκολα μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα, ανεξάρτητα από τον βαθμό ευφυΐας τους και μπορούν να θυμούνται 4.000 λέξεις όταν φθάσουν την ηλικία των 5 ετών. Επίσης παρατήρησε ότι τα μικρά παιδιά δέχονται πολλά ερεθίσματα χωρίς καθόλου κόπο, δημιουργούν αυθόρμητες επιθυμίες και αποκτούν εξαιρετικές ικανότητες, ενώ μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα τόσο φυσικά όσο φυσικά αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους. Πίστεψε ότι ένα υγιές περιβάλλον και ανάλογες ευνοϊκές συνθήκες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ικανότητας, όπως και στην εκμάθηση της γλώσσας και αποφάσισε να εφαρμόσει αυτή την αρχή στην διδασκαλία του βιολιού. Χωρίς να αποκλείει την κληρονομικότητα, πίστευε ότι όλα τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν σε υψηλό επίπεδο την μουσικότητά τους απορροφώντας εξωτερικά ερεθίσματα.

Μετά το 1945 στο Ματσουμότο οργάνωσε την Ομάδα Παιδικής Εκπαίδευσης (Group for Child Education) και το 1948 είχε την πρώτη πειραματική τάξη με μαθητές που διδάσκονταν ανάγνωση, καλλιγραφία, ζωγραφική, αγγλικά και γυμναστική σύμφωνα με την μέθοδό του. Το 1950 πλέον ο Σουζούκι πρωτοδίδαξε βιολί με την μέθοδό του έχοντας σαν κύριο σκοπό του την ανάπτυξη της προσωπικότητας μέσω της μουσικής εκπαίδευσης και πιο ειδικά της διδασκαλίας του βιολιού. Το 1975 η Ομάδα Παιδικής Εκπαίδευσης είχε στην Ιαπωνία 83 παραρτήματα, 280 τάξεις, 160 δασκάλους, και 6.000 μαθητές.

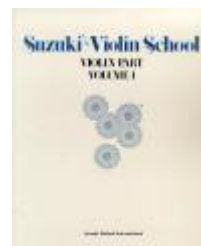
Η μέθοδος έγινε γνωστή στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1958 όταν ένας Ιάπωνας φοιτητής έδειξε το φιλμ από μια συναυλία μαθητών του Σουζούκι. Αμερικανοί δάσκαλοι έγχορδων, ενθουσιασμένοι από τα αποτελέσματα της μεθόδου, άρχισαν να επισκέπτονται την Ιαπωνία για να εκπαιδευθούν οι ίδιοι. Μετά

την επίσκεψη του Σινίχι Σουζούκι με ομάδα μαθητών του και συναυλίες το 1964, η μέθοδος βρήκε πραγματικά τεράστια απήχηση στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου εκατοντάδες προγράμματα έχουν ιδρυθεί.

Ο εμπνευστής της μεθόδου παρέμεινε για πάνω από μισό αιώνα πολύ κοντά στους μαθητές του διδάσκοντας, λαμβάνοντας μέρος σε συναυλίες, διεθνή συνέδρια κ.λ.π. Έφυγε σε ηλικία 100 ετών και άφησε πίσω του, ανάμεσα σε αυτούς, τους οποίους άγγιξε το έργο του, ένα θρύλο.

Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά της Μεθόδου Σουζούκι

Βασισμένος στην παρατήρηση ότι όλα τα παιδιά του κόσμου μαθαίνουν εύκολα τη μητρική τους γλώσσα, ο Σουζούκι ξεκίνησε την εφαρμογή των βασικών αρχών της εκμάθησης της γλώσσας στη μέθοδό του για την εκμάθηση της μουσικής:

Συμμετοχή των Γονέων: Όταν το παιδί μαθαίνει να μιλάει, οι γονείς είναι ουσιαστικά οι δάσκαλοι του παιδιού τους. Έτσι και όταν το παιδί μαθαίνει ένα μουσικό όργανο ο γονιός παίρνει τον ρόλο του δασκάλου στο σπίτι. Στην αρχή, ο γονιός μαθαίνει να παίζει πριν το παιδί του έτσι ώστε να είναι σε θέση να καταλάβει τι έχει να μάθει το παιδί του. Ο γονιός παίρνει μέρος στο μάθημα με το δάσκαλο του οργάνου και μελετάει μαζί με το παιδί στο σπίτι καθημερινά.

Πρώιμο Ξεκίνημα: Τα πρώτα χρόνια είναι ιδιαίτερα κρίσιμα για την ανάπτυξη της νοημοσύνης και της μυϊκής συνέργειας στο παιδί. Η ακουστική ικανότητα βρίσκεται επίσης στην αιχμή της κατά την διάρκεια αυτής της νεαρής ηλικία της εκμάθησης της μητρικής γλώσσας και επομένως αυτή είναι η πλέον κατάλληλη εποχή για να αναπτυχθεί και η μουσική ευαισθησία. Μουσικά ακούσματα πρέπει να αρχίζουν μετά την γέννηση και εκπαίδευση μπορεί να αρχίσει στην ηλικία των τριών ή τεσσάρων ετών, παρ' όλο που ποτέ δεν είναι αργά να ξεκινήσει.

Ακρόαση: Τα παιδιά μαθαίνουν να μιλούν στο περιβάλλον το οποίο είναι γεμάτο από ομιλία. Οι γονείς μπορούν να εντάξουν τη μουσική στο περιβάλλον με το να παίζουν μουσική στο σπίτι, ή πηγαίνοντας τα παιδιά σε συναυλίες. Έτσι το παιδί γίνεται ικανό να απορροφήσει την μουσική όπως ακριβώς απορροφά τους ήχους της μητρικής γλώσσας. Το γεγονός ότι το παιδί έχει επανειλημμένα ακούσει τις μελωδίες που πρόκειται να παίξει αργότερα κάνει την εκμάθησή τους πολύ πιο εύκολη.

Επανάληψη: Όταν το παιδί έχει μάθει μια λέξη, δεν την απορρίπτει όταν μάθει την επόμενη αλλά εξακολουθεί να την χρησιμοποιεί προσθέτοντάς την στο λεξιλόγιό του. Παρόμοια, οι μαθητές της μεθόδου επαναλαμβάνουν κάθε έργο που έχουν μάθει σταδιακά χρησιμοποιώντας την τεχνική που έχουν αποκτήσει με τελειότερο τρόπο καθώς πλουτίζουν το ρεπερτόριό τους. Η εισαγωγή νέων τεχνικών ικανοτήτων και μουσικών εννοιών στο γενικό πλαίσιο γνωστών κομματιών κάνει την κατανόηση τους ευκολότερη.

Ενθάρρυνση: Όπως και με τη γλώσσα, η παιδική προσπάθεια για την εκμάθηση ενός μουσικού οργάνου χρειάζεται έπαινο και ενθάρρυνση. Κάθε παιδί προοδεύει σύμφωνα με το δικό του ρυθμό, κατακτώντας κάθε ένα νέο στοιχείο κατόπιν του άλλου. Αυτό δημιουργεί ένα ευχάριστο συναίσθημα και στα παιδιά και στους γονείς και στους δασκάλους. Μια ατμόσφαιρα εγκαρδιότητας, γενναιοδωρίας και συνεργασίας δημιουργείται επίσης καθώς τα παιδιά ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν το ένα τις προσπάθειες του άλλου.

Ομαδικά μαθήματα: Η μουσική προάγει τις υγιείς κοινωνικές συναναστροφές και τα παιδιά πάντα θέλουν να συμμετέχουν σε ομαδικά μαθήματα και συναυλίες παράλληλα με το ιδιαίτερό τους μάθημα. Απολαμβάνουν να παρακολουθούν άλλα παιδιά, φιλοδοξούν να φθάσουν στο επίπεδο των πιο προχωρημένων μαθητών, συμμερίζονται προκλήσεις με τους συμμαθητές τους και εκτιμούν τις

προσπάθειες των πιο αρχάριων.

Ρεπερτόριο που σταδιακά πλουτίζει: Τα παιδιά δεν κάνουν πρακτική εξάσκηση για να μάθουν να μιλούν, αντίθετα μαθαίνουν χρησιμοποιώντας την γλώσσα για να επικοινωνήσουν και να εκφραστούν. Με την μέθοδο Σουζούκι οι μαθητές μαθαίνουν τις διάφορες μουσικές έννοιες και αποκτούν μουσική δεξιότητα στο γενικό πλαίσιο της μουσικής αντί στο πλαίσιο της μηχανικής τεχνικής άσκησης. Το συγκεκριμένο ρεπερτόριο της μεθόδου¹ για το κάθε όργανο παρουσιάζει μια πολύ προσεκτικά επιλεγμένη διαδοχή κομματιών για τεχνική και μουσική ανάπτυξη. Αυτό το σταθερό ρεπερτόριο παρέχει ισχυρά κίνητρα καθώς οι νεαροί μαθητές θέλουν να παίξουν την μουσική που παίζουν οι μεγαλύτεροι².

Καθυστέρηση στην ανάγνωση: Η ανάγνωση στα παιδιά διδάσκεται αφού αυτά έχουν ήδη μάθει να μιλούν. Οι μαθητές της μεθόδου Σουζούκι αναπτύσσουν πολλές από τις μουσικές ικανότητές τους πριν να μάθουν να διαβάζουν μουσική. Αυτή η τακτική δίνει την δυνατότητα και στον δάσκαλο και στον μαθητή να συγκεντρωθούν στην ανάπτυξη καλής στάσης, όμορφου ήχου, ακριβούς τονισμού και μουσικής φρασεολογίας.

Ο Σινίχι Σουζούκι για την βασική του ιδέα

Από το βιβλίο του **Σινίχι Σουζούκι** *Nurtured by love* (Miami: Warner Bros., 1983) παραθέτουμε τον πρόλογο τον οποίο υπογράφει ο συγγραφέας:

«Το ταλέντο δεν έρχεται τυχαία με τη γέννηση. Στη σημερινή κοινωνία ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων φαίνεται να πιστεύουν ότι εάν κάποιος γεννηθεί χωρίς ταλέντο, δεν μπορεί να κάνει τίποτε γι' αυτό. Αφήνουν τον εαυτό τους σε αυτό που θεωρούν ότι είναι η «μοίρα τους», συνεπώς διανύουν την ζωή τους χωρίς να τη ζήσουν στο έπακρο ή χωρίς να γνωρίσουν τα αληθινά θέλητρα της ζωής. Αυτό είναι η μεγαλύτερη ανθρώπινη τραγωδία. Έχουμε όλοι γεννηθεί με τη φυσική ικανότητα να μαθαίνουμε. Το νεογέννητο βρέφος προσαρμόζεται στο περιβάλλον του για να ζήσει και διάφορες ικανότητες αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Η τριαντάχρονη πείρα μου μου έχει αποδείξει επανειλημμένα ότι αυτό είναι σωστό. Πολλά παιδιά μεγαλώνουν σε περιβάλλον που τα εμποδίζει να αναπτυχθούν σωστά με αποτέλεσμα να τα βλάπτει και συμπεραίνουμε ότι έτσι έχουν γεννηθεί, αλλά αυτό είναι λάθος. Ο ανεπιθύμητος, δυσάρεστος, αντιπαθητικός άνθρωπος είναι αυτός που έχει ανατραφεί με τον λάθος τρόπο. Το ίδιο ισχύει για τον άνθρωπο που δεν μπορεί να παράγει θετικό έργο. Πιστεύω ότι οι περισσότεροι αναγνώστες θα συμφωνήσουν μαζί μου. Δεν μπορούμε, βέβαια, να αρνηθούμε το πεπρωμένο. Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε για το ότι ήρθαμε σε αυτόν τον κόσμο. Καλώς ή κακώς, πάντως, αφού γεννηθήκαμε, πρέπει να ζήσουμε έως ότου πεθάνουμε. Εδώ προκύπτει η αναπόφευκτη ερώτηση: πώς θα ζήσουμε; Εάν οι ικανότητές μας δεν αναπτύχθηκαν κατάλληλα, πρέπει να τις καλλιεργήσουμε μόνοι μας. Αντί να μας νικήσει η δυστυχία, πρέπει να καταφέρουμε πολλά πράγματα στη ζωή μας. Δεν πρέπει να παραδοθούμε στην απογοήτευση, είναι σε όλους μας δυνατόν να προοδεύσουμε.

Αυτός είναι ο λόγος που έγραψα αυτό το βιβλίο. Σ' αυτό λέω πώς μπορούμε να αναπτύξουμε τις κλίσεις μας, τις ικανότητές μας. Πώς ένα μέτριο παιδί εξελίχθηκε σε ανώτερο άνθρωπο και τέλειο μουσικό. Με τη βοήθεια παραδειγμάτων, θα εξηγήσω πώς αλλάζει ένας άνθρωπος από ικανός σε ταλαντούχο, από μέτριος σε εξαιρετικό.....Συσχετίζω ευτυχή παραδείγματα και επεισόδια από την εμπειρία μου στη διδασκαλία του βιολιού με την μέθοδο *Εκπαίδευσης Ταλέντου*³.....

Ποια είναι η ιδανική πορεία του ανθρώπου; Είναι να αναζητά την αγάπη, την αλήθεια, την αρετή και την ομορφιά. Αυτό ισχύει για εσένα, για εμένα, για όλους. Αν αυτό το βιβλίο μπορεί να βοηθήσει, έστω και λίγο, δεν μπορώ να σας περιγράψω πόσο ευτυχής θα ήμουν!»

Επιλογή Βιβλιογραφίας

Η Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη του Συλλόγου Οι Φίλοι της Μουσικής διαθέτει τις εκδόσεις του ρεπερτορίου της μεθόδου καθώς και περαιτέρω βιβλιογραφία για το Σινίχι Σουζούκι και την μέθοδό του. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- ▣ Shinichi Suzuki, *Ability development from age zero* (Miami: Summy-Birchard Music, 1981)
- ▣ Shinichi Suzuki, *Man and talent* (Ann Arbor: Shar, 1990)
- ▣ Shinichi Suzuki, *Nurtured by love* (Miami: Warner Bros., 1983)
- ▣ *The Suzuki Concept: An introduction to a successful method for early music education* (Berkeley: Diablo Press, 1991)
- ▣ Craig Timmerman, *Journey down the Kreisler highway: reflections on the teachings of Shinichi Suzuki* (Memphis: Ivory Press, 1987)
- ▣ Ray Landers, *The talent education school of Shinich Suzuki: an analysis* (Princeton: Daniel Press, 1995)
- ▣ Carole Bigler, *Studying Suzuki piano: more than music: a handbook for teachers, parents, and students* (New Jersey: Summy-Birchard, 1979)
- ▣ John Kendall, *The Suzuki violin method in American music education: a Suzuki music symposium* (Princeton: Suzuki method international, 1985)

Μέσα στο διάστημα των εξήντα χρόνων αφ' ότου ο Σινίχι Σουζούκι ξεκίνησε το έργο του, έχει εμπνεύσει χιλιάδες γονείς, παιδιά και δασκάλους σε περισσότερες από 40 χώρες στην Ασία, Ευρώπη, Αυστραλία, Αφρική και Αμερική να αναθρέψουν ευγενικούς (στοργικούς-τρυφερούς) ανθρώπους με τη μουσική αυτή μέθοδο που βασίζεται στην ιδέα του τρόπου εκμάθησης της μητρικής γλώσσας. Η μέθοδος τώρα πλέον επίσης εφαρμόζεται στην διδασκαλία, τσέλου, βιόλας, πιάνου, άρπας, φλάουτου, φλάουτου με ράμφος, κιθάρας και φωνής. Στατιστικά στοιχεία καθώς και δραστηριότητες των σχολών αναφέρονται στην σελίδα του Suzuki Association of the Americas στο διαδίκτυο, <http://www.suzukiassociation.org>.

Κείμενο και μετάφραση:
Στεφάνια Μεράκου

1 *Twinkle, twinkle little star* στο CD *Suzuki piano school volumes 1 & 2*, πιάνο William Aide, Suzuki Method International, P 1991.

2 J. S. Bach, *Minuet No 2* από το *Notenbuch fuer Anna Magdalena Bach* στο CD *Suzuki piano school volumes 1 & 2*, πιάνο William Aide, Suzuki Method International, P 1991.

3 Ο όρος Talent Education (Εκπαίδευση Ταλέντου) είναι συνώνυμος με τον όρο Suzuki Method (Μέθοδος Σουζούκι) (ΣΤΜ).